

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

teneamus, quod Hieronymus in explanatione fi-
dei catholicæ ad Damasum papam, Ioviniani, &
Manichæi, & Pelagii errores collidens docet: Li-
berum, inquit, sic confitemur arbitrium, ut dica-
mus nos semper indigere Dei auxilio, & tam illos
errare qui cum Manichæo dicunt, hominem pec-
catum vitare non posse, quam illos qui cum Iovi-
niano asserunt, hominem non posse peccare. V-
terque tollit arbitrii libertatem. Nos vero dici-
mus hominem semper & peccare & non peccare
posse, ut semper nos liberi confitemur esse arbi-
trii. Hæc est fides quam in catholica Ecclesia didi-
cimus, & quam semper tenuimus.

*Hieron. in
expositione
Symboli, in
fine, tom. 4.*

VTRVM HOMO ANTE PECCA-
tum egerit gratia operante & cooperante.

DISTINCT. XXIX.

A

Post hæc considerandum est, utrum homo an-
te peccatum egerit gratia operante & coop-
erante. Ad quod breuiter dicimus, quia non co-
operante tantum, sed etiam operante gratia indi-
gebat, non quidem secundum omnem operandi
modum operantis gratiæ: operatur. n. liberando
& præparando voluntatem hominis ad bonum.
Egerat itaque homo ea, non ut liberaret volunta-
tem suam, quæ peccati serua non fuerat, sed ut præ-
pararet ad volendum efficaciter bonum quod per
se non poterat. Non enim poterat bonum mereri si-
ne gratia, ut Au. in Enchirid. euidenter tradit. Illa,
inquit, immortalitatem in qua poterat non mori
natura humana, perdidit per liberum arbitrium, hæc
vero in qua non poterat mori. acceptura est per gra-
tiam, quæ fuerat, si non peccasset, acceptura per me-
ritum: quæuis sine gratia nec tunc ullum meritum esse po-
tuisset, quia et si peccatum in solo erat arbitrio consti-
tutum, non tamen iustitiæ habendæ vel retinendæ suf-

*De potesta-
te lib. arb.
primi homi-
nis: utrum
eegerit gra-
tia operante
& cooperan-
te secundum
statum na-
tura institu-
ta.
C. p. 106. in
principio
tomo 3.*

Ee

ficie.

faciebat liberum arbitrium, nisi diuinum præberetur adiutoriū. Ecce his verbis satis ostenditur, quod ante peccatum homo indigebat gratia operante & cooperante. Non enim habebat quo pedem mouere posset sine gratiæ operantis & cooperantis auxilio, habuit tamen quo poterat stare.

Quod homo ante lapsum virtutes habuerit.

Præterea queri solet. Vtrum homo ante lapsum virtutē habuerit. Quibusdam videtur quod non habuerit, id ita probare conantibus. Iustitiā, inquirunt, nō habuit, quia præceptum Dei contempnit: nec Prudentiā, quia sibi nō prouidit: nec temperantiam, quia aliena appetit: nec fortitudinem, quia prauæ suggestioni cedit. Quibus respondentes dicimus, eum quidem non tunc habuisse has virtutes quando peccauit, sed ante, & tunc amisisse. Quod multis sanctorum testimoniis comprobatur. Ait enim August. in quadam homilia, Adam de limbo tertia ad imaginem Dei factum, pudicitia armatum, temperantia compositum, charitate splendidum, primos parentes illis donis ac tantis bonis exposuit, pariterque peremit. De hoc eodē Ambr. ad Sabinum ait: Quando Adam solus erat, non est peruariatus: quia eius mens Deo adhærebat. Super psalm. quoque dicit. Quod homo ante peccatum beatissimus, auram carpebat ætheream. Sed quomodo sine virtute beatissimus erat? Aug. quoque super Gen. dicit; Adam ante peccatum spiritali mente præditum fuisse. Non est ergo dubitandum hominem ante peccatum virtutibus fuisse, sed illis per peccatum expoliatum fuisse.

De eiectione hominis de paradyso.

In illius quoque peccati poenam eiectione est de paradyso in istum miseriarum locum, sicut in Genes. legitur, Nunc ergo ne forte mittat manū suam, & sumat de ligno vitæ, & cōdat, & uiuat in eternū, emisit eum Deus de paradyso voluptatis. His verb.

insinuari

*Amb epist.
41. ad prim-
cipium t. 3.
Idem sermo-
ne 4. ad ver-
sum adhasit.
Psalm. 118.
Aug. de Ge.
li. 1. ca. 42.
in fin. li. 1. 3.*

Genes 3. 1.

insinuari videtur, quod nunquam moreretur, si postea de illo ligno sumplisset.

Quomodo intelligendum sit illud Ne sumat de ligno vite, & comedat, & viuat in aeternum. D

Sed quia per peccatum iam mortuum corp⁹ habebat, illa verba ex tali intellectu accipi possunt: Deus modo irati loquens, de homine superbo ait, Videte ne forte mittat manum suam, & c. i. caute vos angeli ne comedat de ligno vitæ, quo indign⁹ est: de quo, si perstitisset, comederet, & viueret in æternum: sed modo propter inobedientiam indignus est comedere. Et sicut verbo dixit, ita opere exhibuit. Emisit enim De⁹ de paradysio voluptatis in locum sibi congruum: sicut plerunq³ malus cum inter bonos viuere cœperit, si in melius mutari noluerit, de bonorum cōgregatione pellitur, pondere prauę consuetudinis pressus.

De flammeo gladio ante paradysum posito. E

Ne vero ad illud posset accedere, collocauit De⁹ ante paradysum Cherubin, & flammeum gladiū atq³ versatilem, ad custodiendam viam ligni vitę. Quod iuxta literam pōt hoc modo accipi, quia p⁹ ministeriū angelorū ignea custodia ibi constituta fuit. Hoc enim per cęlestes potestates in paradysio visibili factum esse credendum est, vt per angelicum ministerium ibi esset quedā ignea custodia: non tamen frustra, sed quia aliquid significat de paradysio spiritali. Cherubin enim interpretatur plenitudo scientię: hæc est charitas, quia plenitudo legis est dilectio. Gladius autem flammeus pænæ temporales sunt, quę versatiles sunt, quia tēpora volubilia sunt. Illa ergo ad custodiam ligni vitę ideo posita sunt ante paradysum, quia ad vitā non reditur nisi per Cherubin, scilicet, plenitudinē scientię, id est, charitatē, & per gladiū versatilem: id est, tolerantiam passionum temporalium.

E e 2 An

*Au ad finē
ca. 40. li. 12.
de genesi
ad literam.*

An homo ante peccatum comederit de ligno vite.

Au. l. 2. ca. 12. ad rix. de peccato- rü meritis. S remissio ne S de ba- ptismo par- uulorum. tom. 7. Potest autem quæri, Vtrum de ligno vite ante peccatum comederit homo? De hoc Aug. in li. de Baptism. par. sic ait, Rectè profecto intelliguntur primi homines ante malignã diaboli persuasio- nem abstinuisse à cibo vetito, atque vñ fuisse con- celsis. His verbis ostenditur, quod de ligno vite ante peccatum sumpserint: quibus præceptum e- rat, vt de omni ligno paradysi comederēt, nisi de ligno scientiæ boni & mali.

Quare non sunt facti immortales si comederunt deli- gno vite.

Quare ergo perpetua soliditate, & beata immor- talitate vestiti non sunt, vt nulla infirmitate vel ætate in deterius mutarentur? Hanc enim virtu- tē naturaliter illud lignum habuisse dicitur. Sed forte hoc non conferebat, nisi sæpè de illo sume- retur. Potuit ergo fieri, vt de illo sumeret semel, & non sæpius: qui per aliquam moram in parady- so fuisse intelligitur, cum scriptura dicat eum ibi soporatum fuisse, quando costa de latere eius as- sumpta est & inde formata mulier, & animalia an- te eum ducta, quibus nomina imposuit.

QVOD PER ADAM PECCATVM ET
pœna transit in Posteris.

DISTINCT. XXX.

IN superiorib⁹ insinuatum est, licet ex parte (nō enim perfectè sufficim⁹ exponere) qualiter pri- mus homo deliquerit, & quam pro peccato pœ- nam suberit: quibus adiciendum est, peccatum simul ac pœnam per eum transisse in posteros, si- cut Apostolus offendit, inquit, Sicut per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, ita in omnes homines mors pertransiit.

Vtrum illud peccatum fuerit originale, vel actuale.

B
HIC